

Ontsnapt uit gevangenschap 28 KNIL Militairen 11 november 1944

We werden als kinderen bij elkaar geroepen. Iedereen was benieuwd wat er aan de hand was. Het was 1983. Tot onze verbazing deelde onze ouders ons mee dat Burgemeester van Dijke van gemeente Ede langs zou komen. We hadden nog geen idee wat er ging gebeuren. De aap kwam uit de mouw. Mijn vader zou een Verzetshedenkingskruis in ontvangst nemen, omdat hij verzet zou hebben gepleegd tijdens de oorlog aan de Birma-Siam spoorlijn. De dodenspoorweg. Onze ouders hebben nu na jarenlang stilzwijgen, een dag voor de uitreiking, het verhaal moeten vertellen aan de kinderen.

**Lunteraan
krijgt
herdenkings-
kruis**

(Van één onzer verslaggevers)

LUNTEREN - Ex-KNIL-militair E. Latul (69) uit Lunteren heeft gistermiddag uit handen van burgemeester M. K. van Dijke het verzetshedenkingskruis ontvangen. Het ereteken werd hem opgespeld in zijn woning aan de Van Hogendropstraat.

Latul is als KNIL-militair in het voormalig Nederland-Indië actief geweest. Tijdens de oorlog werd hij gevangen gezet maar slaagde er ook weer in te ontsnappen. Een aantal van zijn medestrijders zal het herdenkingskruis binnenkort in Den Haag ontvangen. Vanwege zijn

gezondheid kreeg Latul de onderscheiding door burgemeester Van Dijke thuisgebracht.

In aanwezigheid van Latuls echtgenote en de kinderen met hun aanhang, verklaarde Van Dijke dat het hem deugd deed dat het toekennen van deze kruisen niet beperkt blijft tot mensen die in Nederland actief zijn geweest. Domingus, een zoon van de heer en mevrouw

* Burgemeester M. K. van Dijke speldt de heer E. Latul het verzetshedenkingskruis op.

Latul, verklaarde dat de kinderen erg trots zijn op hun vader en diep respect hebben voor de wijze waarop hun vader en moeder in Nederland een nieuw bestaan hebben opgebouwd.

Dit zijn de namen van de 28 Molukse KNIL-militairen:

*J. Saimima , D. Manuhutu ,J. Samson, J. Salakory ,C. Abraham
Ch. Risakota, Tuhususun, B. Gasper , M. Watilete J. Mailopo , W Risakota die na
1950 die teruggekeerd zijn naar de Molukken.*

*P. Betaubun, C. Fernatubun , M. Sarkol , P. Sehertian , S. Luhulima ,
F. Titalau, J. Tuteurima, E. Latul, A. Titahena , D. Saimima, Reraholo, O.
Supasepa, L. Hurulean, Rahajaan , Pohonwainwarin, Rahakbauw S. Irijanan.*

Het verhaal

Op 11 november 1944 ontsnapte een groep 28 Molukse KNIL-militairen uit een Japans krijgsgevangenschap bij Bangkok. Ze wilden zich bij de Siamese (Thaise) guerrilla's aansluiten. Petrus Betaubun was de tolk van de verzetsgroep en speelde een belangrijke rol bij de voorbereiding en de uitvoering van het vluchtplan. Hij behoorde tot een groep Molukkers die op Sumatra in maart 1942 door Japanners tot krijgsgevangenen waren gemaakt. Meer dan twee jaar overleefden deze KNIL-militairen de miserabele omstandigheden van het krijgsgevangenschap. Ze werkten onder meer aan de Birmaspoorweg en vervolgens aan de Pakan Baroe spoorweg.

Eerder in november 1944 werd de groep weer ingescheept en getransporteerd naar Bangkok. Ze kwamen in kamp Schietbaan, een tussenstop voordat ze naar volgende bestemming voor dwangarbeid zouden worden verplaatst.

Al gauw smeedde de groep een plan om het kamp te ontvluchten. De groep noemde zichzelf Kun Hawaii. Met die naam konden zij eenmaal ontsnapt uit de krijgsgevangenschap, aan de Thaise bevolking duidelijk maken dat zij pro-Amerika waren. Om de ontsnapping voor te bereiden, werden Japanse transportmiddelen onklaar gemaakt. Ook wist de verzetsgroep contact te leggen met de Siamese politie en met de Engels-Siamese verzetsgroep. Omdat Betaubun kennis had van de Siamese taal en cultuur, was hij een belangrijke spil in het leggen van contacten en het voorbereiden van de vlucht.

In de nacht van 11 november 1944 werd Bangkok gebombardeerd door de geallieerden, voor Kun Hawaii de kans om te ontsnappen. Vóór hun ontsnapping hadden de mannen sabotage aan de spoorweg gepleegd door er grote keien op te plaatsen. Waardoor de goederenwagens met munitie en voedsel voor het Japanse 15e Leger aan het Birmafront ontspoorde. In de chaos van het bombardement lukte het de groep om het kamp te ontvluchten. Zonder kompas raakten zij buiten het kamp echter al gauw gedesoriënteerd en liepen de Siamese verzetsgroep mis. De leden van Kun Hawaii moesten zes dagen lang door natte rijstvelden, moerassen en drijfzand waden om uit handen van de Japanners te blijven. De eerste driedagen konden er geen rust- of slaappauzes worden ingelast, omdat zij tot hun middel in het water stonden. Geteisterd door tropische ziekten en vluchtend door Thaise dorpen is het de groep Kun Hawaii gelukt om, met hulp van de Siamese politie en de plaatselijke bevolking, de oorlog te overleven zonder ten prooi te vallen aan de Japanners. De Molukse militairen hielden zich in Thaise outfits en werden door Pattani moslims geholpen om de geallieerde linies te bereiken.

Bron: Kaart Indisch Verzet/TFIR